

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग (खुद्द) मंत्रालय,
मुंबई या विभागातील गट-ड संवर्गातील
“शिपाई” या पदांकरीता दिव्यांगासाठी पदे
सुनिश्चित करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक :- इएसटी २०२१/(४१/२१)प्रशा-१
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :- १२ मार्च, २०२१.

वाचा :-

- १) दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
- २) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र.
दिव्यांक-२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दिनांक १२/११/२०२०
- ३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी
दिल्ली यांची दिनांक ०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र.
दिव्यांक-२०१९/प्र.क्र.२५१/दिनांक ०२/०२/२०२१
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे क्र. दिव्यांक -२०२१/संकीर्ण ११/दि.क.२
(सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग) दिनांक ०६/०२/२०२१
चे अ.शा.पत्र

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या
अखत्यारीतील पदांची पदे सुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता
मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दिनांक ०४/०१/२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या
पदांची यादी करून www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Act/Rules-Notification
येथे List of Post identification suitable for Person with Benchmark Disability notified on
04.01.2021 या शीर्षाखाली प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने
दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेली गट“अ” ते गट “ड” मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर
आहेत अशापदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या,
कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे
जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक
न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दिनांक ०२/०२/२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दिनांक ०४/०१/२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी
सुनिश्चित केलेल्या गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिध्द केलेल्या यादीतील “शिपाई” या पदासाठी, शालेय शिक्षण
व क्रीडा विभागाकरीता (खुद्द) विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दिनांक ०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय विभागाच्या दिनांक ०२/०२/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०३१२१२३८५००१२१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सहपत्र :- विवरणपत्र-अ

(आ.रा.राजपूत)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा.मंत्री (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग), मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग), मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. मा.मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा.प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा.अपर मुख्य सचिव,शा.शि.व क्री.वि., मंत्रालय, मुंबई.
९. मा.प्रधान सचिव, (साविस व विचौअ-२), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे,
११. सह/उप सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. निवडनस्ती..

विवरणपत्र -अ

शासन निर्णय शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्र.इएसटी २०२१/(४१/२१)/प्रशा-१, दिनांक १२ मार्च २०२१ चे सहपत्र

अ. क्र.	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्गासाठी पदे सुनिश्चिती	सदर पदांची जबाबदा-या व कर्तव्ये	शेरा
१	शिपाई	S,ST,W,BN,L, KC,PP,MF,SE ,H,C	a)B,LV b)D,HH, c)OL,OAL,CP, LC,Dw, AAV, d)ASD(M), ID, SLD,MI, e)MD involving (a) to (d) above	कार्यालय उघडणे, कार्यालयात साफसफाई करणे, कार्यालयातील नस्त्या तसेच टपालाची ने-आण करणे, वरिष्ठ अधिकारी यांनी सोपविलेली कार्यालयीन कामे, तसेच कार्यासनात शिपाई पदाची कर्तव्ये बजावणे	सर्व काम मुख्यालयामध्ये करावयाचे आहे. असे काम कर्मचारी एकट्याने करतो.अपवादात्मक परिस्थितीत मुख्यालयाच्या बाहेर टपाल/नस्त्यांची ने-आण करावी लागते. आवश्यकता भासल्यास नेमून दिलेले काम करण्यासाठी साधन व उपयंत्राच्या (aid and appliances) मदतीने काम करू शकतो.

Abbreviations:-

Sr.No.	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	9	DW	Dwarfism
2	LV	Low Vision	10	AAV	Acid Attack Victim
3	D	Deaf	11	ASD	Autism Spectrum Disorder (M-Mild)
4	HH	Hearing Handicapped	12	ID	Intellectual Disability
5	OL	One Leg	13	SLD	Special Learning Disability
6	OAL	One Arm and One Leg	14	MI	Mental Illness
7	CP	Cerebral Palsy	15	MD	Multiple Disabilities
8	LC	Leprosy Cured			

Abbreviations:-

Sr.No.	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
1	S	Sitting	7	PP	Pulling & Pushing
2	ST	Standing	8	MF	Manipulation by Fingers
3	W	Walking	9	SE	Seeing
4	BN	Bending	10	H	Hearing
5	L	Lifting	11	C	Communication
6	KC	Kneeling &Crouching			